

שבת נב. (שד מעל החרב של ר"נ גאון) עד נג: (ש3 ברחבות)

ביאורי מושגים

קבלת טומאה - כדי שחפץ יקבל טומאה עליו להיות חלק מהאדם ועולמו. כדי להיות חלק מהאדם ועולמו על החפץ לענות על שתי הגדרות: א. שהוא אינו חלק מעולם הטבע - בניגוד לבהמה, פרי המחובר לעץ, או כלי מאבן. ב. שהוא משמש את האדם בניגוד לדברים שאינם משמשים את האדם כלל או שמשמשים בהמה או כלים.

למה משמש הקולר שרק מונח:
רש"י: ליופי.
תוס': לשמירה בשעת חרום.

הגמרא מספרת ש: רב הונא הקל למעשה לצאת בקולר שרק מונח. הגמרא מדייקת ש: רבי הקל לצאת בקולר שרק מונח.

האם מותר לצאת בקולר כשהוא לא משמש לשמירה אלא רק מונח:
רב הונא: מותר, שמואל: אסור.

ציטוט מהמשנה

כל בע"ח שרגיל לצאת בקולר יוצא בקולר ונמשך בקולר.

ציטוט מהמשנה

כל בע"ח שרגיל לצאת בקולר מזין עליו ומטבילין אותו בקולר.

מדוע הטבעת מקבלת טומאה הרי תכשיטי בהמה אינם מקבלים טומאה:
ר' יצחק: מדובר בטבעת שלפני ששימשה את הבהמה היא שימשה כתכשיט לאדם.
רב יוסף: הטבעת משמשת את האדם להנהגת הבהמה.

מדוע אין חציצה כשמטבילים את הטבעת כשהיא מחוברת:
ר' אמי: מדובר כשהאדם הרחיב את הטבעת.
הברייתא: מראש כשהכינו את הטבעת היא היתה חלולה ורחבה.

הו"א: לכאורה ר' אמי סובר שהטבעת מקבלת טומאה כיוון שהיא משמשת להנהגת הבהמה. שהרי אם הוא היה סבור שמדובר בטבעת ששימשה כתכשיט לאדם הרי שהרחבת הטבעת ביטלה את הגדרתה הקדומה כתכשיט של אדם ולכן היא אינה אמורה לקבל טומאה.

דחיה: אמנם מעשה מבטל תפקוד קודם אבל ר' יהודה סובר שדין זה לא נאמר במעשה של תיקון. לכן הרחבת הטבעת לא ביטלה את הגדרתה הקדומה.

ההבדל בין מחט למחט:

לעניין שבת:
היוצא במחט שאינה נקובה - חייב חטאת.
במחט נקובה - פטורה מחטאת.

לעניין טומאה:
מחט שבורה או חלודה - לא מקבלת טומאה.
מחט שלא נגמרה מלאכתה - לא מקבלת טומאה.
מחט שלמה ותקינה שנגמרה מלאכתה - מקבלת טומאה.

ההבדל בין טבעת לטבעת:

לעניין שבת:
היוצאת בטבעת עם חותם - חייבת חטאת.
טבעת בלי חותם - פטורה מחטאת.

לעניין טומאה:
טבעת בהמה, שאר כלים - לא מקבלת טומאה.
טבעת המשמשת לקשור את בגדיו של האדם - לא מקבלת טומאה.
טבעת העשויה מאבנים - לא מקבלת טומאה.
טבעת ממתכת המשמשת את גופו של האדם - מקבלת טומאה.

משנה

שמואל: מותר לצאת במרדעת (שמיכה) על החמור בתנאי שקשרו מע"ש.

בברייתא מובאת מח' לגבי אוכף:
ת"ק: אסור.
רשב"ג: אם קשורה מע"ש מותר.

חמור יוצא בשמיכה על גבו בתנאי שהיא קשורה, כבשים יוצאים לבובים, כבשות יוצאות עם בגד השומר על צימרן (=כבונות), עז יוצאת עם קשר על הדד שלה.
ר' יוסי: הכל אסור חוץ מכבשות כבונות.
ר' יהודה: עז יוצאת כשהיא קשורה בדבר העוצר את החלב אבל לא כשהיא קשורה בדבר המונע את טפטוף החלב על הרצפה.

טיפול בבע"ח בשבת

נתינת מרדעת - דבר שהוא משום צער - מותר לפי כולם.

תליית טרסקל (כלי עם אוכל) - דבר שהוא לתענוג הבהמה - רב: מותר, שמואל ור' יוחנן: אסור.

נטילת אוכף - סתמא דגמרא: אמנם יש בכך צער אבל ניתן ליטלו בלי שימוש בידיים - לכן לפי כולם אסור.

רב פפא: יש בכך צער מועט לבהמה - לכן דין זה זהה לטרסקל (רב: מותר, שמואל ור' י: אסור).

שלוש ברייתות הדנות בנושא

1. ברייתא המתירה לתלות טרסקל לסייחים קטנים - אין מכאן ראייה שתענוג הבהמה מותר כיוון שמדובר בסייחים הזקוקים לטרסקל להצלה ולא לפינוק.

2. ברייתא האוסרת לשטוף פצע של בהמה - לא ברור לאיזה פצע הברייתא מתייחסת: לפצע מדמם ואז היא אוסרת גם דבר שהוא משום צער (בניגוד לכל האמוראים!), או לפצע שהגליד ואז הברייתא אוסרת רק דברים שהם משום תענוג (בניגוד לרב וכמו שמואל ור' יוחנן).

3. ברייתא האוסרת לטבול במים בהמה שהתחממה - אין מכאן ראייה שצער הבהמה אסור. ייתכן שהאיסור כאן הוא משום רפואה (שחיקת סממנין).

חז"ל אסרו מעשי רפואה בשבת משום חשש שיבואו לשחוק סממנין כדי להכין תרופה:

1. גזירה זו לא קיימת במקום שבו המעשה אינו רפואי מובהק - כמו טבילת אדם במים שיכולה להיות גם סתם לקירור.

2. הגמרא דנה בשאלה האם גם בבהמה אסור רפואה. רב נחמן בר יצחק טוען שזו מחלוקת תנאים. רבא פוסק כר' יאשיה שמתיר.

יציאה בקמיע בשבת

מותר לצאת בקמיע רק אם הוא הוחזק כבר להועיל (הצליח שלוש פעמים). בעניין זה יש הבדל בין קמע אדם לקמע בהמה. קמע שהוחזק להועיל לאדם אינו נחשב מוחזק לבהמה עד שיועיל שלוש פעמים לבהמה.